

Társas viselkedés: személyes és környezeti tényezők I. (elnök: Gál Zita)

T-4

ÓVODÁSOK SZOCIÁLISPROBLÉMA-MEGOLDÁSA A PEDAGÓGUSOK ÉS SZÜLŐK VÉLEMÉNYEI ALAPJÁN

Szitás Teodóra

Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: óvodások; szülők és pedagógusok értékelése; szociálisprobléma-megoldás

A szociálisprobléma-megoldás egyik leggyakrabban alkalmazott modelljét Chang és munkatársai dolgozták ki (2004), akik a személyközi problémák megoldásában egy orientációs (pozitív és negatív) és egy megoldási (racionális, impulzív és elkerülő) részfolyamatot azonosítottak. A 2022 tavaszán végzett vizsgálat (N = 162) egyik célja e részfolyamatok jellemzőinek feltárása volt óvodások (4–6 évesek) körében, másik célja a szülők és a pedagógusok véleményének megismerése. Az utóbbi vizsgálat eredményeit ismerteti az előadás. A szülők és a pedagógusok két kérdőívvel (Képességek és Nehézségek Kérdőív, KNK, Gervai & Székely, 2005; Szociálisprobléma-megoldás Kérdőív, SZPMK, Kasik & Gál, 2014) értékelték a gyermekek viselkedési, illetve a kortársaikkal és a felnőttekkel kapcsolatos problémáit. A mérőeszközök pedagógusi és szülői változatai egyaránt magas megbízhatósággal rendelkeznek. A KNK eredményei alapján a pedagógusok tartják legjellemzőbbnek az alkalmazkodási nehézségek előfordulását az ötéves gyermekek körében, míg az anyák tartják ezeket legkevésbé jellemzőnek. A pedagógusok szerint hatéves korban fejezik ki a gyermekek leginkább proszocialitásukat, amit a SZPMK-val nyert adatok is alátámasztanak: a kortársak és felnőttek iránti problémák előfordulásakor is e korcsoportra jellemző a pozitív viszonyulás. A szülők értékelései a problémák iránti negatív viszonyulás esetén jóval alacsonyabbak, mint a pedagógusoké, akik szerint négyéves korban a legjellemzőbb a kortársak iránt, míg a felnőttekkel szemben négy- és ötéves korban is. Ez utóbbit az anyák tartják legkevésbé jellemzőnek, akárcsak a negatív érzelmek kimutatását a kortársak iránt, míg a felnőttek iránt az apák tartják ezt legkevésbé jellemzőnek. A pedagógusok értékelései szerint akárcsak a kortársakkal, úgy a felnőttekkel is a négy- és ötéves gyermekek mutatják ki leginkább negatív érzelmeiket. A családi háttérváltozók alapján csak az anyák esetében volt meghatározó „a kivel él” változó. Az óvodásokkal történő adatfelvétel a trianguláció által kiegészíthető, hiszen több értékelő (szülők, pedagógusok) bevonásával hatékonyabb és megbízhatóbb adatok tárhatók fel, így részletesebb képet kaphatunk a gyermekek szociálisprobléma-megoldásáról. A kutatás adatai alapján egy fejlesztőprogram létrehozása elősegítheti az óvodapedagógusok mindennapi munkáját, melynek segítségével eredményesebben tudnák felmérni és fejleszteni a gyermekek szociálisprobléma-megoldását.